

11. maj 2006

UPA2006/5
UKIU2006/14

**Piginnaangorsaaqqiinissamut ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut
peqquussutaata nr. 4-p, 31. maj 2001-imeersup allannguuteqarnissaa pillugu
Inatsisartut peqqussutissaattut siunnersuut**

pillugu

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISSIISSUTAA

siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaat suliarinninnermini
makkuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqtigii, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Isak Davidsen, Siumut (sinniisussaq)
Inatsisartunut ilaasortaq Thomas Kristensen, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Marie Fleischer, Demokraatit

Ulloq 8. marts 2006-imi siullermeerinerup kingorna peqqussutissatut siunnersuut
siuliani taaneqartoq Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata
misissuataarsimavaa.

Aallaqqaasiut

Piginnaangorsaaqqiineq pillugu Inatsisartut peqqussutaata
allanngortinneqarnissaanik siunnersuut inatsisiliornernut tulliuttunut
attuumassuteqarpoq:

Inatsisartut pisortanit ikiorsiissutit pillugit Peqqussutaat, Inatsisartut pisortanit
soraarnerussutisiat pillugit Peqqussutaat aammalu Inatsisartut suliffissaaleqisunik

sulisitsiniartarneq pillugu Peqqussutaat kiisalu Inatsisartut suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit pillugit Peqqussutigiligassaat.

Peqqussut matumani pineqartoq peqqussutilianut matuma siuliini taaneqartunut naapertuuppoq, taamaattumillu inuit sulisinnaassuseqartutut ukiullit amerlanersaasa suliffeqarnermiiginnarsinnaanissaannik imaluunniit uterteqqinneqarsinnaanissaannik kissaatigisaqarneq tunngavigalugu matumani Piginnaanngorsaaqqinnissamut ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 31. maj 2001-imeersumut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussisoqarluni.

Tusarniaanermi akissutit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik matumanga ataatsimiititaliami suliarinninnissamut atugassaminik tusarniaanermi akissutit nuutinnerinik pissarsiniarsimavoq.

Siunnersuutip saqqummiunneqarnissaa sioqqullugu ukununga tusarniaassutigineqarsimavoq; Ilaqutariinnermut Pisortaqarfik, Akileraartarnermut Pisortaqarfik, Aningaasaqarnermut Pisortaqarfik, Peqqissutsimut Pisortaqarfik, KIIIP, KANUKOKA, SIK, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, ILIK aamma NUSUKA.

Atortussanik saqqummiunneqarsimasunik kommunini ataatsimiititaliat suliarineqarnissaminnut naammattumik piffissaqarsimanngitsut kommunit ilaasa nalunaarutigisimagaat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Siunnersuut sulingiffeqarnerup nalaani tusarniaassutigineqarsimavoq, KANUKOKA-li tusarniaaffigineqartunut ilaagaangat tusarniaanermi akissuteqarnissamut piffissaliussaq sapaatit akunnerinut tallimanut nalinginnaasumik sivissusilerneqartariaqarsimagaluarpoq.

Ataatsimiititaliap suliarinninnera

Ataatsimiititaliap pissuserissaarnissaq eqqarsaatigalugu taajumavaa, Inuit Ataqatigiit oqaaseqartuata peqqussutissatut siunnersuutip kalaallisoortaani kukkuneq maluginiaqqusimammagu. § 1, imm. 7 aallarnerneqassaaq ima "§ 16-imi" ima pinani "§ 4-imi".

Siunnersuutip immikkoortuini pingaarnerni tulliuttuni siunnersuummut oqaaseqaatini Naalakkersuisut nassuiaataat ataatsimiititaliap taperserpai:

- "Peqqussut atuuttoq allanngortinneqassaaq, taamaasilluni aaqqissuussineq pineqartoq kommuninut suliffeqarfinnullu pisariinnerusumik aqtsiviusinnaalersillugu."
- "Piginnaanngorsaaqqittussap aaqqissuussarisatigut periarfissarisinnaasassai siunnersuut malillugu annertusineqassapput, taamaasilluni

piginnaangorsaaqqittussaq piffiup piginnaangorsaaqqiffiusup iluani ilinniagaqarsinnaanissamik aamma periarfissaqalissammat, tamatumani ilaalluni ilinniagaqaaqqissinnaanissaq. Suliamut allamut ilinniarsinnaaneq aalajangersagaq ullumikkut atuuttoq malillugu periarfissaanngilaq."

- "Taamatuttaaq piginnaangorsaaqqittut tamarmik sungiusarneqarnissamik imaluunniit ilinniagaqarnissamik neqeroorfigineqarsinnaanissamik periarfissinneqassapput."

"Suliffeqarfimmi piginnaangorsaaqqinnermi akissarsianut tapiissutisisoqarsinnaanissaanut pissutsit immikkut ittut atuuteqqaartariaqarnerat immikkut piumasagaataajunnaassaaq. Taamatuttaaq aamma piumasagaataajunnaassaaq piginnaangorsaaqqittup suliffeqarnermut siusinnerusukkut attuumassuteqareersimanissaa, imaluunniit aapparissamik qitornarisanilluunniit pilersuisuunissamik pisuussaaffeqartinneqaqqaarnissaa. Inuit suliffeqarnermut attuumassuteqarsimanngitsut imaluunniit aapparissamik qitornarisanilluunniit pilersuinissaminnik pisussaatinneqanngitsut suliffeqarfimmi piginnaangorsaaqqinnissamik neqeroorfigineqarsinnaanermik aalajangersagaq ullumikkut atuuttoq malillugu periarfissaqartinneqanngillat"-mik Naalakkersuisut oqaaseqarnerat ataatsimiititaliap maluginiarpa.

Immikkoortumili ataatsimi ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartoq tapersiisinnaanngilaq. Tamanna ataatsimiititaliami amerlanerussutilinnit ikinnerussutilinniillu makkuninnga oqaaseqaateqarnissamut pilersitsivoq.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartoq Demokraatineersoq siunnersuut pillugu ima oqaaseqassaaq:

Piginnaangorsaaqqiinnermi aqqissuussineq, soorlu Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata tusarniaanermut akissuteqaataani innersuussutigineqartutut – aalajangersimasamik piffissamik aalajangersaanngikkaluarluni – ukiumoortumik naliliiffigineqartassasoq Demokraatit isumaqarput. Matumani ukiumoortumik anguniakkat pilersaarusiormi aalajangersarneqartassagaluarput – akuutinneqartup atugai aallaavigalugit.

Taama isumaqarnermut tunngaviuvoq Demokraatit ernummatigimmassuk, inuit ukiuni marlunni piginnaangorsaaqqittarnissamit amerlanerusunik atuiumanerannut immikkut akuersissuteqartarnissaq atorfissaqartissinnaammassuk – ukiut marluk piginnaangorsarnerup ingerlanerata kingorna.

Piginnaangorsaaqqinnermut periarfissat annertusineqarnissaat Demokraatit tamakkiisumik tapersersoraluarlugu piffissamik killiliinerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu allannguutissatut siunnersuuteqartoqarnissaa siunertaralugu siunnersuut Inuussutissarsiormiut Ataatsimiititaliamut innersuussimavaa.

Taamatutaaq piginnaangorsaqqittunut suliffissaqartitsinnginneq eqqarsaatigalugu pissutsit pissusissamisuumnginnerujussat ajoraluartumik atuummat kommunit kattussuutsinneqarnissaannut atatillugu qitiusumik piginnaangorsaavinnik pilersitsinissaq eqqarsaatersuutigineqartariaqartoq Demokraatit isumaqarput.

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut, Inuit Ataqatigiinnersoq Atassummeersorlu siunnersuut pillugu ima oqaaseqassapput:

Siunnersuut una tamakkiisumik amerlanerussutillit taperserpaat siunnersuullu ilusimisut iluseqartoq taperserlugu. Isumaginninnermi ikiorsiissutit iluini sipaagaqarnermik nassataqaannarnani ilinniartitaaqqinnermi suliniutinut amerlanerusunik atugassiinermik tamanna kinguneqartussaassaaq.

Soorlu oqaaseqaatini allassimasutuut ukiunut marlunnut piffissaliussaq, pissutsit immikkut ittut atuutsillugit sivitsorneqarsinnaasoq aalajangersagaq periarfissiivoq. Piginnaangorsaqqittut ilaannut pissutsit imaaratarsinnaanerat naatsorsuutigisariaqartartassaaq, taakku suliffeqarniarnermut ilinniarniarnermullu isernissaminnut naleqquttunngussappata piginnaangorsaqqinneq ukiunik marlunnik sivilisunerusinnaalluni. Taama pisoqartillugu ukiunut marlunnut piffissaliussap sivitsornissaanut pissutsit immikkut ittut, matumani immikkuullarissumik inuttut, peqqissutsikkut imaluunniit inuuniarnikkut pissutsit suut atuunnersut piginnaangorsaqqittup oqaloqatiginerata kingorna kommunip aalajangiiffigisinnaavai.

Suliffissanut amigaataasunut tunngatillugu Naalackersuisut oqaaseqaatiminni makku allappaat:

"Kommunitit avinngarusimasuniittunit arlalinnit taaneqartarpoq piginnaangorsaaqqinnermi aaqqissuuseriaaseq atuutilersitsivigissallugu ajornakusoorsinnaasartoq kommunini pineqartuni suliffissat amigaataasarnerat pissutigalugu. Taamatut ajornartorsiuteqartoqartarnera ilaatigut ikiorserneqarsinnaasassajunnarsivoq aalajangersimasunik iliuseqartoqarneratigut."

Naalackersuisut aamma allappaat: "Tamannalu ilaatigut pisinnaasassaaq kommunit misilittagarisatik pillugit akunnerminni paarlaasseqatigiittarnerisigut, tamatumani ilanngullugit "suleriuserisartakkat pitsaanerpaat", isumassarsianik katersuiffiit allatigulluunniit attaveqatigiiffiusinnaasut aqputigisinnaasarnerisigut."

Piginnaangorsarnissamut piffissaliunneqartumut suliffiillu pillugit ajornartorsiummut atatillugu oqaaseqaatigineqartunut taakkununga taamaalillutik ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut naammagisimaarinnipput.

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut, Inuit Ataqatigiinnersup Atassummeersullu siunnersuut ilusimisut iluseqartoq Inatsisartunit akuersissutigineqassasoq inassutigaat.

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliami ikinnerussutillip Demokraatinersup allan-nguutissatut siunnersuut ilanngunneqartoq saqqummiuppaa.

Taama oqaaseqarluni Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Ruth Heilmann, Siumut,
siulittaasoq

Ane Hansen, Inuit
Ataqatigiit, siulittaasup
tullia

Isak Davidsen,
Siumut

Thomas Kristensen,
Atassut

Marie Fleischer,
Demokraatit

Piginnaangorsaaqqiinissamut ikiorsiisarneq pillugu inatsisartut peqqussutaata nr. 4-p, 31. maj 2001-imeersup allannguuteqarnissaa pillugu inatsisartut peqqussutissaattut siunnersuut

(Piginnaangorsaaqqittumut suliniutinik amerlanerusunik periarfissiineq, piginnaangorsarnissamik imaluunniit ilinniagaqarnissamik neqeroorutit tamarmik piginnaangorsaaqqittunut tamanut atuutsinneqarnissaat aammalu piginnaangorsaaqqiinermut piffissap atorneqartartup ukiunut marlunnut appartinneqarnissaa. Piginnaangorsaaqqiinissamut peqqussutip allaffissornikkut pisariinnerusumik atuutsinneqarnissaa)

pillugu

ALLANNGUUTISSATUT SIUNNERSUUT

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaanni ikinnerussuteqartumit Demokraatineersumit saqqummiunneqartoq.

Sinnersuutip qulequtaaraanut.

1. Siunnersuutip qulequtaaraa ima oqaasertalerneqassaaq:
"(Piginnaangorsaaqqittumut suliniutinik amerlanerusunik periarfissiineq, piginnaangorsarnissamik imaluunniit ilinniagaqarnissamik neqeroorutit tamarmik

piginnaangorsaaqqittunut tamanut atuutsinneqarnissaat aammalu piginnaangorsaaqqiinnermut piffissap atorpeqartartup atuuttuujunnaarsinneqarnissaa. Piginnaangorsaaqqiinissamut peqqussutip allaffissornikkut pisariinnerusumik atuutsinneqarnissaa)".

§ 1-imut.

2. § 1, nr. 5 ima oqaasertalerneqassaaq:

"5. § 10 ima oqaasertalerneqassaaq:

"§ 10. Piginnaangorsaaqqinneq kommunimit pilersaaruserneqassaaq, taamaalilluni taanna piffissaq sivikinnerpaaq atorlugu ingerlanneqarsinnaaniassammat. Piginnaangorsaaqqinnerup sivisussuia piginnaangorsaaqqinnermut pilersaarummi aalajangersarneqassaaq."."

3. § 1, nr. 6, ima oqaasertalerneqassaaq:

"6. § 11-imi nutaatut imm. 4 ilanngunneqassaaq:

"Imm. 4. Piginnaangorsaaqqinnermut pilersaarutit ukiumut minnerpaamik ataasiarluni nutaamik naliliivigineqartassapput."."

Oqaaseqaatit

Peqqussutip § 10-ani piginnaangorsaaqqinnermut piffissaliussatut nalinginnaasumik killiliussaq allannguutip atorunnaarsippaa. Pisuni immikkut ittuni piffissaliussaq avaqqunneqarsinnaavoq manna tikillugu maleruagassani ukiunut tallimanut aalajangersaaffigineqarnikuusoq, ukiunut marlunnut appartinneqassasoq Naalackersuisut siunnersuutigisaat.

Allannguutissatut siunnersuut una malillugu inuttut ataatsit piginnaangorsaaqqinnermut pilersaarutini aalajangersimasuni, inatsisitigoortumik piffissap siviussusissaatut nassuiaatigineqartoq atunngikkaluarlugu piginnaangorsarnissap siviussusissaa aalajangersarneqartassaaq. Kingusinnerusukkkut piginnaangorsaaqqinnermut pilersaarut nutarterneqassagaluarpat, piginnaangorsaaqqinnermut piffissaliussaq pisariaqartitsineq malillugu piffissamut sivikinnerusumut siviunerusumulluunniit aalajangersarneqarsinnaavoq.

Matuma kingorna kommunit piffissamik killiliinatik piginnaangorsaaqqiinnermik suliniarnertik, taassuma iluatsinnissaata tungaanut imaluunniit periarfissat atorpeqarsinnaasut pigineqartut tamakkerlugit atorpeqareersutut taaneqarsinnaalernissaasa tungaannut ingerlassinnaalissagaat peqqussummit aallavigineqassaaq.

§ 11, imm. 4-mi nutaami siunnersuutigineqarpoq, piginnaangorsaaqqiinnermut pilersaarutit aallartinneqareersimasut ukiumoortumik naliliiffiginissaannut

kommunit pisussaaffeqassasut. Suliniuteqarnerup ingerlarna naammaginangippat, tamanna piginnaangorsaaqqiinnermut pilersaarutip allatulluunniit malitseqartitsinerup allannguiffiginissaannut pissutissaqarlersitsissaaq.

Kommunip § 10 malillugu aalajangiineranut piginnaangorsaaqqittup § 20, imm. 1-imi naammagittaalliorsinnaanera attatiinnarneqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Taamaalilluni piginnaangorsaaqqinnerup, taassuma sapinngisamik sivikinnerpaamik piffissaligaalluni naammassineqarnissaa kommunimit pilersaarusiorneqarsimangikkaangat, naammagittaalliutigineqarsinnaaneranut periarfissaq innuttaasumit attatiinnarneqassaaq.

Allannguutissatut siunnersuutip siunniuppaa siunnersuut, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata tusarniaanermut akissuteqaatimi saqqummiussaata piviusunnigortinneqarnissaa. Matuma saniatigut Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata isumaliutissiissutaa innersuussutigineqarpoq.